

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 7ης Ιουλίου 1992 *

Στην υπόθεση C-9/91,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του High Court of Justice, Queen's Bench Division, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

The Queen

και

Secretary of State for Social Security,

ex parte: Equal Opportunities Commission,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Ο. Due, Πρόεδρο, R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, και P. J. G. Karpeyn, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: W. Van Gerven
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Equal Opportunities Commission, εκπροσωπούμενη από τον Anthony Lester, QC, και την Judith Beale, barrister·
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον H. A. Kaya, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενο από τους Richard Plender, QC, και David Pannick, barrister·
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Ernst Röder, Regierungsdirektor στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και Joachim Karl, Oberregierungsrat στο ίδιο υπουργείο·
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την Karen Banks, μέλος της Νομικής της Υπηρεσίας·

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Equal Opportunities Commission, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από την Lucinda Hudson, επικουρούμενη από τους Richard Plender, QC, και David Pannick, barrister, της Γερμανικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαρτίου 1992,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με Διάταξη της 3ης Δεκεμβρίου 1990, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Ιανουαρίου 1991, το High Court of Justice, Queen's Bench Division, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του

άρθρου 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160, στο εξής: οδηγία).

- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο αιτήσεως για judicial review (έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων της διοικήσεως) που υποβλήθηκε στο High Court από την Equal Opportunities Commission (στο εξής: EOC), οργανισμό προβλεπόμενο από τον νόμο και συσταθέντα βάσει του άρθρου 53 του Sex Discrimination Act 1975, ο οποίος έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, την εξάλειψη των διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, γενικώς, μεταξύ ανδρών και γυναικών.

- 3 Η EOC ζητεί να αναγνωριστεί, αφενός, ότι το κρατικό βρετανικό σύστημα συνταξιοδοτήσεως έχει εισαγάγει παράνομη, σε βάρος των ανδρών, διάκριση λόγω του φύλου τους, και τούτο λόγω του ότι το σύστημα αυτό επιβάλλει στους άνδρες να καταβάλλουν εισφορές επί 44 έτη και στις γυναίκες επί 39 έτη, προκειμένου να αποκτήσουν δικαίωμα για την ίδια πλήρη βασική σύνταξη και λόγω του ότι ο εργαζόμενος άνδρας μεταξύ 60 και 64 ετών καταβάλλει εισφορές ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο και με τη γυναίκα που βρίσκεται στην ίδια κατάσταση· αφετέρου, ότι ο Υφυπουργός Κοινωνικής Ασφαλίσεως παρέβη τη διάταξη του άρθρου 5 της οδηγίας με την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταργήσουν κάθε εισάγουσα διακρίσεις διάταξη εμπόλουσα στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

- 4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει:

« 1. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση και ιδιαίτερα όσον αφορά:

— το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων και τους όρους πρόσβασης στα συστήματα αυτά,

- την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών,
  - τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευομένου προσώπου και τις προϋποθέσεις διαρκείας και διατηρήσεως του δικαιώματος επί των παροχών. »
- 5 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να αποκλείουν ορισμένους τομείς από το πεδίο εφαρμογής της. Πρόκειται για:
- « α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησεως για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντάξεων εν γένει και τις συνέπειες που είναι δυνατόν να προκύψουν για άλλες παροχές·
  - β) τα πλεονεκτήματα που παρέχονται επί ασφαλίσεως γήρατος στα πρόσωπα που έχουν αναθρέψει τέκνα. Την απόκτηση δικαιωμάτων επί παροχών μετά από περιόδους διακοπής της εργασίας λόγω μορφώσεως των τέκνων·
  - γ) την αναγνώριση δικαιωμάτων επί παροχών γήρατος ή αναπηρίας δυνάμει δικαιωμάτων που απορρέουν από τον σύζυγο·
  - δ) τη χορήγηση προσαυξήσεων επί μακροχρονίων παροχών αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας για την προστατευόμενη σύζυγο·
  - ε) τις συνέπειες που προκύπτουν από την άσκηση, προ της εκδόσεως της παρούσας οδηγίας, δικαιώματος επιλογής με συνέπεια τη μη απόκτηση δικαιωμάτων ή τη μη ανάληψη υποχρεώσεων στο πλαίσιο ενός νομικού συστήματος. »

- 6 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, δυνάμει του National Insurance Act 1946, όλοι οι εργοδότες και η πλειοψηφία των εργαζομένων, μισθωτών και ανεξαρτήτων, υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης δεδομένου ότι η υπαγωγή σ' αυτό είναι υποχρεωτική. Ο Social Security Act 1975 (στο εξής: SSA) περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με την καταβολή των εισφορών που οφείλονται στο εθνικό σύστημα ασφάλισης καθώς και με την καταβολή παροχών. Οι εν λόγω παροχές μπορεί να είναι « ανταποδοτικές », δηλαδή εξαρτώμενες από την καταβολή εισφορών, ή « μη ανταποδοτικές », δηλαδή χρηματοδοτούμενες από τους φόρους. Μεταξύ των ανταποδοτικών παροχών (όπως οι παροχές ανεργίας, ασθενείας και αναπηρίας) περιλαμβάνεται και η βασική σύνταξη λόγω συμπλήρωσης συντάξιμου χρόνου, η οποία καταβάλλεται εβδομαδιαίως και σε συνάρτηση με τον αριθμό των ετών κατά τα οποία καταβάλλονταν εισφορές.
- 7 Για να δικαιούται κάποιος βασικής συντάξεως πρέπει, αφενός, να έχει συμπληρώσει τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησεως και, αφετέρου, να πληροί τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις καταβολής εισφορών. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του SSA ορίζει ως νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησεως τα 65 έτη για τους άνδρες και τα 60 έτη για τις γυναίκες. Οι εργαζόμενοι καταβάλλουν εισφορές καθόλη τη διάρκεια του ενεργού βίου τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 2, του SSA, ο ενεργός βίος ενός ατόμου αρχίζει στο φορολογικό έτος κατά το οποίο συμπληρώνει την ηλικία των δεκαέξι ετών και τερματίζεται στο φορολογικό έτος κατά το οποίο συμπληρώνει τη νόμιμη ηλικίας συνταξιοδότησεως, εκτός αν έχει αποβιώσει νωρίτερα.
- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 5 του παραρτήματος III του SSA, πλήρης βασική σύνταξη χορηγείται μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχουν καταβληθεί εισφορές για περίοδο αντιστοιχούσα στα 90 % του ενεργού βίου (δηλαδή 39 έτη στα 44, όσον αφορά τη γυναίκα, και 44 έτη στα 49 όσον αφορά τον άνδρα). Ποσοστό της πλήρους βασικής συντάξεως, αντίστοιχο προς τις περιόδους κατά τις οποίες έχουν πράγματι καταβληθεί εισφορές, χορηγείται σε όσους έχουν καταβάλει εισφορές για περίοδο μεταξύ του 25 % και του 90 % του ενεργού βίου τους, ενώ καμιά σύνταξη δεν καταβάλλεται αν οι εισφορές καλύπτουν περίοδο μικρότερη του 25 % του ενεργού βίου.

- 9 Ενόψει αυτού ακριβώς του νομοθετικού πλαισίου, το High Court, πριν αποφανθεί επί της αιτήσεως του ΕΟΚ, υπέβαλε προς το Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

« Σε περίπτωση που:

- α) σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ, ένα κράτος μέλος έχει ορίσει διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησεως για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες (65 έτη για τους άνδρες, 60 έτη για τις γυναίκες) για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου, και
- β) οι εισφορές στο εθνικό σύστημα χρηματοδοτούν μια σειρά παροχών, μεταξύ των οποίων και συντάξεις λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου του κρατικού συστήματος,

επιτρέπει το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ σ' ένα κράτος μέλος να παρεκκλίνει από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας:

- i) επιβάλλοντας στους άνδρες να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό σύστημα πέντε έτη περισσότερα απ' ό,τι οι γυναίκες για να δικαιούνται της ίδιας βασικής συντάξεως, και
- ii) επιβάλλοντας στους άνδρες που συνεχίζουν αμειβόμενη επαγγελματική δραστηριότητα μέχρι την ηλικία των 65 ετών να εξακολουθούν να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό σύστημα μέχρι την ηλικία αυτή, ενώ οι γυναίκες που έχουν υπερβεί τα 60 έτη δεν υποχρεούνται πλέον να καταβάλλουν εισφορές στο εθνικό σύστημα, ασχέτως του αν συνεχίζουν ή όχι αμειβόμενη δραστηριότητα και μετά την ηλικία αυτή;»

- 10 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.
- 11 Όπως συνομολογείται πανταχόθεν, τόσο κατά την ενώπιον του High Court διαδικασία όσο και στις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, η εφαρμογή του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης ανταποδοτικού συνταξιοδοτικού συστήματος συνεπάγεται διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών υπό τις δύο μορφές που περιγράφονται στη Διάταξη περί παραπομπής. Αφενός, για να δικαιούται την ίδια πλήρη βασική σύνταξη, ο άνδρας πρέπει να καταβάλλει εισφορές επί 44 έτη και η γυναίκα επί 39 έτη, πράγμα που σημαίνει ότι με 39 έτη εισφορών ο άνδρας λαμβάνει βασική σύνταξη μειωμένη σε σχέση με αυτήν της γυναίκας που έχει καταβάλει εισφορές για το ίδιο χρονικό διάστημα. Αφετέρου, ο άνδρας που ασκεί αμειβόμενη δραστηριότητα μεταξύ ηλικίας 60 και 64 ετών οφείλει να καταβάλλει εισφορές ενώ η ίδιας ηλικίας γυναίκα, που ασκεί επίσης αμειβόμενη δραστηριότητα, δεν υποχρεούται.
- 12 Με το προδικαστικό του ερώτημα, το High Court ζητεί να μάθει αν αυτές οι μορφές διακρίσεως, οι οποίες είναι καταρχήν αντίθετες προς το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, είναι δυνατό, παρ' όλ' αυτά, να επιτρέπονται προσωρινώς δυνάμει της ευχέρειας παρεκκλίσεως που τα κράτη μέλη διαθέτουν σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', όσον αφορά τον καθορισμό διαφορετικής, για τους άνδρες και τις γυναίκες, ηλικίας συνταξιοδότησεως για τη χορήγηση συντάξεων λόγω γήρατος και συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου. Επομένως, πρόκειται για το ζήτημα αν η εν λόγω δυνατότητα παρεκκλίσεως επιτρέπει την άνιση μεταχείριση ανδρών και γυναικών μόνον όσον αφορά το χρονικό σημείο γενέσεως του δικαιώματος συνταξιοδότησεως ή αν καλύπτει και άλλες οικονομικής και κανονιστικής φύσεως συνέπειες απορρέουσες από τη διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησεως, όπως η υποχρέωση καταβολής εισφορών μέχρι την ηλικία αυτή.
- 13 Δεδομένου ότι η διάταξη περί της εν λόγω παρεκκλίσεως αναφέρεται στον « καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησεως για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντά-

ξέων εν γένει», είναι βέβαιοι ότι η εν λόγω παρέκκλιση αφορά το χρονικό σημείο από το οποίο μπορούν να καταβάλλονται συντάξεις. Αντιθέτως, η ίδια αυτή διάταξη, δεν μνημονεύει ρητώς τις διακρίσεις που έχουν σχέση με την έκταση της υποχρέωσης καταβολής εισφορών για τη χορήγηση συντάξεως καθώς και με τον υπολογισμό αυτής. Κατά συνέπεια, οι διακρίσεις αυτές δεν μπορούν να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής της παρεκκλίσεως παρά μόνο σε περίπτωση που θα προέκυπτε ότι είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων που επιδιώκει η οδηγία, παρέχοντας στα κράτη μέλη την ευχέρεια να ορίζουν διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησεως για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες.

- 14 Συναφώς διαπιστώνεται ότι ρητός σκοπός της οδηγίας είναι η προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως. Η προοδευτικότητα αυτή συγκεκριμενοποιείται με ορισμένες παρεκκλίσεις, μεταξύ των οποίων και αυτή που μνημονεύεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', και εκδηλώνεται με την έλλειψη συγκεκριμένου χρονικού περιορισμού όσον αφορά τη διατήρηση των παρεκκλίσεων αυτών. Συγκεκριμένα, αφενός, το άρθρο 7, παράγραφος 2, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβαίνουν περιοδικώς στην εξέταση των δυνάμει της παραγράφου 1 εξαιρεθέντων θεμάτων προκειμένου να ελέγχουν, υπό το φως των σχετικών κοινωνικών εξελίξεων, αν δικαιολογείται η διατήρηση των εν λόγω εξαιρέσεων· αφετέρου, το άρθρο 8, παράγραφος 2, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διαβιβάζουν στην Επιτροπή ιδίως τις διατάξεις που έχουν θεσπίσει κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, καθώς και να την ενημερώνουν σχετικά με τους λόγους που δικαιολογούν την ενδεχόμενη διατήρηση των διατάξεων που υφίστανται στα μνημονεύμενα στο άρθρο 7, παράγραφος 1, θέματα, καθώς και των δυνατοτήτων μεταγενέστερης αναθεωρήσεώς τους.
- 15 Καίτοι οι αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας δεν διευκρινίζουν τον λόγο υπάρξεως των προβλεπομένων παρεκκλίσεων, από τη φύση των εξαιρέσεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας μπορεί να συναχθεί ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να επιτρέψει στα κράτη μέλη να διατηρήσουν προσωρινώς, όσον αφορά τις συντάξεις, τα πλεονεκτήματα που έχουν αναγνωριστεί στις γυναίκες, ώστε αυτά να μπορέσουν να προβούν προοδευτικώς στην τροποποίηση, ως προς το σημείο αυτό, των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων χωρίς να διαταραχθεί η περίπλοκη οικονομική ισορροπία των συστημάτων αυτών, η σπουδαιότητα της οποίας δεν μπορεί να παραγνωρισθεί. Μεταξύ ακριβώς των πλεονεκτημάτων αυτών περιλαμβάνεται, όπως προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας, και η δυνατότητα, όσον αφορά τις γυναίκες εργαζόμενες, να αποκτούν συνταξιοδοτικά δικαιώματα νωρίτερα απ' ό,τι οι άνδρες εργαζόμενοι.

- 16 Σ' ένα σύστημα, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, όπου η χρηματοοικονομική ισορροπία στηρίζεται στη μεγαλύτερη διάρκεια της περιόδου καταβολής εισφορών για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες, η διατήρηση διαφορετικής ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες δεν μπορεί να συνεχίζεται χωρίς τη μεταβολή της υφιστάμενης χρηματοοικονομικής ισορροπίας, εκτός εάν διατηρηθεί αυτή η ανισότητα ως προς τη διάρκεια των περιόδων καταβολής εισφορών.
- 17 Επομένως, μια ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας με την οποία θα περιοριζόταν στην έκταση της παρεκκλίσεως, που μνημονεύεται στο σημείο α', όσον αφορά τη δυνατότητα που έχουν τα κράτη μέλη να προβλέπουν ότι το δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως δεν κτάται κατά το ίδιο χρονικό σημείο για τους άνδρες και για τις γυναίκες και δεν θα υφίστατο τις σχετικές με τις περιόδους καταβολής εισφορών διακρίσεις, θα είχε ως συνέπεια τη χρηματοοικονομική αστάθεια των συστημάτων συνταξιοδοτήσεως.
- 18 Έτσι ερμηνευόμενη, η παρέκκλιση του άρθρου 7, παράγραφος 1, σημείο α', θα ήταν αλυσιτελής εφόσον θα συνεπαγόταν ότι τα οικεία κράτη μέλη υποχρεούνταν, πριν από το πέρας της προθεσμίας των έξι μηνών που ορίζει το άρθρο 8 για την εφαρμογή της οδηγίας, να έχουν προβεί σε γενική αναδιάρθρωση του συστήματος εισφορών και παροχών και να έχουν έτσι ριζικώς μεταβάλει μια χρηματοοικονομική ισορροπία που στηρίζεται στην υποχρέωση καταβολής εισφορών μέχρι μια ηλικία συνταξιοδοτήσεως που είναι διαφορετική για τους άνδρες απ' ό,τι για τις γυναίκες.
- 19 Επομένως, ο αποκλεισμός από την παρέκκλιση διακρίσεων σχετικών με περιόδους καταβολής εισφορών καθοριζομένων ανάλογα με την ηλικία συνταξιοδοτήσεως θα ήταν αντίθετος προς τον σκοπό των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 1. Επομένως, οι διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν τη διατήρηση, στο πλαίσιο συστημάτων συνταξιοδοτήσεως όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, διαφορετικών για τους άνδρες και γυναίκες εργαζομένους περιόδων καταβολής εισφορών.

- 20 Βάσει των ανωτέρων σκέψεων, στο υποβληθέν από το High Court προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τον καθορισμό διαφορετικής, ανάλογα με το φύλο, νόμιμης ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τη χορήγηση συντάξεων λόγω γήρατος και λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου καθώς και διακρίσεις, όπως οι περιγραφόμενες από το αιτούν δικαστήριο, οι οποίες συνδέονται κατ' ανάγκη με τη διαφορά αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 21 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 3ης Δεκεμβρίου 1990, το High Court of Justice, Queen's Bench Division, αποφαινεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, σημείο α', της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τον καθορισμό διαφορετικής, ανάλογα με το φύλο, νόμιμης ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τη χορήγηση συντάξεων λόγω γήρατος και λόγω συμ-

πληρώσεως συντάξιμου χρόνου καθώς και διακρίσεις, όπως οι περιγραφόμενες από το αιτούν δικαστήριο, οι οποίες συνδέονται κατ' ανάγκη με τη διαφορά αυτή.

Due	Joliet	Schockweiler	Grévisse
Kapteyn	Mancini	Moitinho de Almeida	
Rodríguez Iglesias	Díez de Velasco	Zuleeg	Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Ιουλίου 1992.

Ο Γραμματέας
J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος
O. Due